

5115

M.A. (FINAL) EXAMINATION, 2019

GEOGRAPHY

Paper – I

AGRICULTURAL GEOGRAPHY

Time: Three Hours

Maximum Marks: 100

PART – A (खण्ड – अ)

[Marks: 20]

Answer all questions (50 words each).

All questions carry equal marks.

सभी प्रश्न अनिवार्य हैं। प्रत्येक प्रश्न का उत्तर 50 शब्दों से अधिक न हो।

सभी प्रश्नों के अंक समान हैं।

PART – B (खण्ड – ब)

[Marks: 50]

Answer five questions (250 words each),

selecting one from each unit. All questions carry equal marks.

प्रत्येक इकाई से एक-एक प्रश्न चुनते हुए, कुल पाँच प्रश्न कीजिए।

प्रत्येक प्रश्न का उत्तर 250 शब्दों से अधिक न हो।

सभी प्रश्नों के अंक समान हैं।

PART – C (खण्ड – स)

[Marks: 30]

Answer any two questions (300 words each).

All questions carry equal marks.

कोई दो प्रश्न कीजिए। प्रत्येक प्रश्न का उत्तर 300 शब्दों से अधिक न हो।

सभी प्रश्नों के अंक समान हैं।

PART – A / ਖਣਡ – ਅ

Q.1 Explain the following questions –

ਨਿੰਜਲਿਖਿਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਕੇ ਉਤਤਰ ਦੀਜਿਏ।

- (a) Origin of Agriculture and Dispersal.
ਕ੃਷ਿ ਕਾ ਉਦਗਮ ਏਵਾਂ ਪ੍ਰਸਾਰण।
- (b) Any three Sources of Agriculture data.
ਕ੃਷ਿ ਆਂਕਡਾਂ ਕੇ ਕੋਈ ਤੀਨ ਸ੍ਰੋਤ।
- (c) Socio – economic factors in agriculture.
ਕ੃਷ਿ ਕੇ ਸਾਮਾਜਿਕ – ਆਰਥਿਕ ਕਾਰਕ।
- (d) Technological factors in agriculture.
ਕ੃਷ਿ ਕੇ ਤਕਨੀਕੀ ਕਾਰਕ।
- (e) Land use classification.
ਭੂਮਿ ਉਪਯੋਗ ਕੇ ਵਾਰਗਿਕਰਣ।
- (f) Food deficit area in India.
ਭਾਰਤ ਮੈਂ ਖਾਦਿਆਨ ਕੀ ਕਮੀ ਕੇ ਕ्षੇਤ੍ਰ।
- (g) Areas of Agricultural backwardness in India.
ਭਾਰਤ ਮੈਂ ਕ੃਷ਿ ਕੇ ਪਿਛਡੇ ਕ्षੇਤ੍ਰ।
- (h) Weaver and Doi crop combination.
ਵੀਵਰ ਏਵਾਂ ਡੋਈ ਕੇ ਫਸਲ ਸਂਘਰਸ਼।
- (i) Green Revolution in Punjab.
ਪੰਜਾਬ ਮੈਂ ਹਰਿਤ ਕ੍ਰਾਨਿਤ।
- (j) Any two land reform in India.
ਭਾਰਤ ਮੈਂ ਕੋਈ ਦੋ ਭੂਮਿ ਸੁਧਾਰ।

PART – B / ਖਣਡ – ਬ

UNIT –I/ ਇਕਾਈ – I

Q.2 Comment on any two approaches to study Agricultural Geography.

ਕ੃਷ਿ ਭੂਗੋਲ ਕੇ ਕ्षੇਤਰ ਵ ਅਧ੍ਯਯਨ ਕੇ ਕਿਨ੍ਹੀਂ ਦੋ ਉਪਾਗਮਾਂ ਕੀ ਸਮੀਕਸ਼ਾ ਕੀਂਗਿਏ।

Q.3 Write a detailed account of Agricultural development after Independence of India.

ਭਾਰਤ ਮੈਂ ਸ਼ਵਤਤ੍ਰਤਾ ਕੇ ਬਾਦ ਕ੃਷ਿ ਕੇ ਵਿਕਾਸ ਕਾ ਵਿਸ਼ਾਰ ਸੇ ਵਰਣਨ ਕੀਂਗਿਏ।

UNIT –II/ ਇਕਾਈ – II

Q.4 Comment on the role of Physical and technological factors in Agricultural development.

ਭਾਰਤ ਕੇ ਕ੃਷ਿ ਵਿਕਾਸ ਮੈਂ ਪ੍ਰਾਕ੃ਤਿਕ ਏਵਾਂ ਤਕਨੀਕੀ ਕਾਰਕਾਂ ਕੀ ਵਿਵੇਚਨਾ ਕੀਂਗਿਏ।

Q.5 Describe the major characteristics and areas of Mediterranean agriculture in the World.

ਮੂਸਧਿਆਗਰੀਧ ਕ੃਷ਿ ਕੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਓਂ ਤਥਾ ਵਿਸ਼ਵ ਮੈਂ ਇਸਕੇ ਕ्षੇਤਰਾਂ ਕੀ ਵਰਣਨ ਕੀਂਗਿਏ।

UNIT –III/ ਇਕਾਈ – III

Q.6 Comment on the Land Capability Classification scheme of H. H. Bennett.

ਏਚ.ਏਚ.ਬੈਨੇਟ ਕੇ ਭੂਮਿ ਸਾਮਰਥ ਵਰ্গੀਕਰਣ ਕੀ ਸਮੀਕਸ਼ਾ ਕੀਂਗਿਏ।

Q.7 Write critical note on nutrition and food balance – sheet with special reference to India.

ਭਾਰਤ ਕੇ ਸੰਦਰਭ ਮੈਂ ਆਹਾਰ ਤਥਾ ਖਾਦਿ ਤੁਲਨ – ਪਤ੍ਰ ਕਾ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਵਿਵਰਣ ਲਿਖਿਏ।

UNIT –IV/ ਇਕਾਈ – IV

Q.8 Give a systematic account of regional pattern of agricultural productivity in India.

ਭਾਰਤ ਮੈਂ ਕ੃਷ਿ ਕੇ ਉਤਪਾਦਕਤਾ ਕੀ ਵਿਵਸਥਿਤ ਰੂਪ ਸੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਆਧਾਰ ਪਰ ਵਰਣਨ ਕੀਂਗਿਏ।

Q.9 Describe the various methods to measure the Agricultural productivity and efficiency.

ਕ੃਷ਿ ਉਤਪਾਦਕਤਾ ਔਰ ਕਾਰਜਾਤ ਕੀ ਮਾਪਨੇ ਕੀ ਵਿਭਿੰਨ ਵਿਧਿਆਵਾਂ ਕੀ ਵਰਣਨ ਕੀਂਗਿਏ।

UNIT –V/ ਇਕਾਈ – V

Q.10 Discuss the possibilities of sustainable development of Indian agriculture.

ਭਾਰਤੀਧ ਕ੃਷ਿ ਕੇ ਸਤਤ ਵਿਕਾਸ ਕੀ ਸਮੱਭਾਵਨਾਵਾਂ ਕੀ ਵਰਣਨ ਕੀਂਗਿਏ।

Q.11 Give a critical account of the success and failure of Green Revolution.

ਹਰਿਤ ਕ੍ਰਾਨਤੀ ਕੀ ਸਫਲਤਾਵਾਂ ਔਰ ਅਸਫਲਤਾਵਾਂ ਕੀ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਵਰਣਨ ਕੀਂਗਿਏ।

PART – C / खण्ड – स

Q.12 Discuss the scope of the study of Agricultural Geography in India in the present context of food crisis in the world.

भारत के कृषि भूगोल के अध्ययन क्षेत्र का वर्णन संसार की बढ़ती खाद्य समस्या के संदर्भ में कीजिए।

Q.13 Give a detail account of physical factors which affect the agriculture.

कृषि को प्रभावित करने वाले प्राकृतिक कारकों की विस्तृत व्याख्या कीजिए।

Q.14 Explain the concept of Crop Theory (Land use) as stated by Von Thunen in his theory of location of agriculture.

कृषि अवस्थिति सिद्धांत में वॉन थ्यूनेन द्वारा प्रतिपादित भूमि उपयोग सिद्धांत की संकल्पना को स्पष्ट कीजिए।

Q.15 Explain the Agricultural regionalization and methods of their delimitations.

कृषि प्रादेशीकरण को सुस्पष्ट करते हुए उसके सीमांकन की विधियों को समझाइये।

Q.16 Write in detail the specific problems and government policy for Indian agriculture.

भारतीय कृषि की विशिष्ट समस्याओं तथा सरकारी नीति को विस्तार से लिखिए।
